

ГАЗАР ХӨДЛӨЛТИЙН ГАМШГААС
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ БАЙНГЫН
АЖИЛЛАГААТАЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГЫН
ТУШААЛ

2017 оны 11 сарын 02 өдөр

Дугаар 08

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Монгол Улсын Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.1.5 дахь заалт, Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.8 дахь заалт, Улсын Их Хурлын 2010 оны 48 дугаар тогтоол, Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллагын 58 дугаар чуулганы зөвлөмжийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн салбар хоорондын мэдээлэл солилцох, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах журмыг нэгдүгээр, эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Уг журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг салбарын сайд, агентлагийн дарга нарт үүрэг болгосугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Улсын онцгой комиссын орлогч дарга, Онцгой байдлын ерөнхий газрын дарга /хошууч генерал Т.Бадрал/-д даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ШАДАР САЙД,
БАЙНГЫН АЖИЛЛАГААТАЙ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

Ө.ЭНХТҮВШИН

Шадар сайд, Байнгын ажиллагаатай
зөвлөлийн даргын 2017 оны 11 сарын 02 ны
өдрийн 8 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

**Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн
салбар хоорондын мэдээлэл солилцох, хариу арга хэмжээг шуурхай
зохион байгуулах журам**

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

1.1 Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн салбар хоорондын мэдээлэл солилцох, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах, эрсдэлийн мэдээлэл харилцаа, лабораторийн хамтын ажиллагааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2 Хүн, мал, амьтны халдварт өвчний дэгдэлт, байгалийн гамшиг, олныг хамарсан осол, гэмтэл, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдалд хүргэж болзошгүй үйл явдлын мэдээг солилцон, хамтарсан эрсдэлийн үнэлгээ хийж, шийдвэр гаргагчдыг бодит мэдээллээр хангаснаар бэлэн байдал, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах, салбар хоорондын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулахад журмын зорилго оршино.

1.3 Засгийн газрын 2015 оны 416 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Гамшгийн аюулаас хүн ам, эд хөрөнгө, мал, амьтныг урьдчилан сэргийлэх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох арга хэмжээний төлөвлөгөө”-ний дагуу харилцан мэдээ, мэдээлэл солилцож, хариу арга хэмжээг хамтран хэрэгжүүлэхэд энэхүү журмыг дагаж мөрдөнө.

ХОЁР. НЭР ТОМЬЁО

2.1 “Үйл явдал” гэж нийгмийн эрүүл мэндэд ноцтой нөлөө үзүүлэх өвчний шинж тэмдэг, илрэл, өвчин гарах эрсдэлт хүчин зүйлийг;

2.2 “Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал” гэж хүн ам, байгууллага, хамт олон, гэр бүлийн дунд гарсан шалтгаан нь тодорхойгүй нас баралтын 2 ба түүнээс дээш, шалтгаан тодорхойгүй өвчний 3 ба түүнээс дээш тохиолдол, хими, цацраг идэвхт бодис болон ус, хөрс, агаар, орчны бохирдлын нөлөөнд өртөх, мал амьтны өвчлөл, хорогдлын хэвийн бус байдал, шинэ, ховор үйл явдлыг;

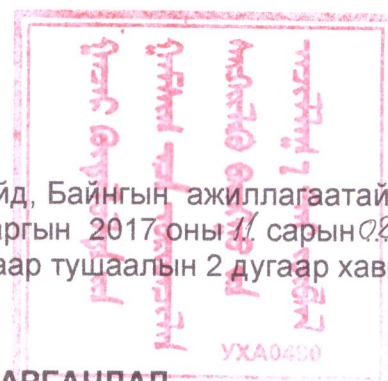
2.3 “Гамшиг” гэж Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 4.1.1-д заасныг;

2.4 Олон улсын эрүүл мэндийн дүрмийн үндэсний зохицуулагч байгууллага гэж халдварт өвчний дэгдэлт, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед салбар хоорондын байгууллагыг мэдээллээр хангаж, Олон улсын эрүүл мэндийн дүрэм (ОУЭМД)-ийн дагуу Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага (ДЭМБ)-д мэдээлж, хамтран ажиллах чиг үүрэг бүхий 24 цагийн ажиллагаатай үндэсний төвийг;

2.5 “Эрсдэл” гэж аюулд өртсөнөөс үүсэх хор уршиг тохиолдох магадлал болон гарч болох үр дагаврыг;

2.6 “Эрсдэлийн үнэлгээ” гэж аюулыг тодорхойлж, аюулд өртөх магадлалыг тооцон, өртсөн тохиолдолд гарч болох үр дагаврыг чанарын болон тоон аргаар үнэлэх үйл явцыг;

Шадар сайд, Байнгын ажиллагаатай
зөвлөлийн даргын 2017 оны 11 сарын 02 ны
өдрийн 02 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГАЧЛАЛ

Алхам 1. Аюул, аюулд өртөх, нөхцөл байдлын үнэлгээ хийх

Эрсдэлийн үнэлгээг болзошгүй эсвэл мэдэгдэж байгаа аюул, аюулд өртөх магадлал, өртөлтийн үнэлгээ, тухайн үйл явдал болж буй орчин, нөхцөл байдлын дүн шинжилгээнд тулгуурлан (Хүснэгт 1) хийнэ. Эрсдэлийн үнэлгээ нь чанарын үнэлгээнд суурилсан байдаг.

Үнэлгээний баг боловсруулсан асуулт тус бүрийг хэлэлцэж, тухайн үйл явдлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, онцлог шинж, суурь мэдээлэл, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, хариу арга хэмжээний чадавх, нөөц бололцоо зэргийг харгалзан дүн шинжилгээ хийж **тийм/үгүй/мэдэхгүй** гэсэн хариултын аль нэгийг сонгоно.

Асуулт тус бүрээр хэлэлцэж, олонхийн саналд үндэслэн нэгдсэн зөвшилцөлд хүрсэн нэг хариултыг сонгоно.

Хүснэгт 1. Эрсдэлийн үнэлгээний үйл явц

Үнэлгээ	Асуулт	Тэмдэг -лэл	Үнэлгээ		
			Тийм	Үгүй	Мэдэх-гүй
Үйл явдлын ерөнхий шинж чанар	- Үйл явдал нь улсын хэмжээнд заавал мэдээлэх шаардлагатай юу?				
	- Энэ үйл явдал урьд нь бүртгэгдэж байгаагүй, шинэ, шалтгаан нь тодорхойгүй нийгмийн эрүүл мэндийн үйл явдал мөн үү				
	- Бүртгэгдсэн үйл явдлын нөхцөл байдал хүнд үү?				
	- Үйл явдал хурдан даамжирч байна уу?				
	- Тухайн үйл явдалд чиглэсэн хариу арга хэмжээг авч эхэлсэн эсэх?				
	- Тухайн үйл явдалтай холбоотой суурь мэдээлэл байгаа эсэх?				

2.7. “Эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээ” гэж нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед шуурхай шийдвэр гаргахад шаардлагатай мэдээллээр хангах, хүний эрүүл мэнд болон нийгэм, эдийн засагт нөлөөлөх сөрөг үр дагаврыг бууруулах, хариу арга хэмжээний цар хүрээг тодорхойлох үйл явцыг;

2.8. “Эрсдэлийн түвшин” гэж аюулд өртөх магадлал, өртсөн тохиолдолд гарч болох “бага”, “дунд”, “өндөр”, “маш өндөр” зэрэглэлийг;

2.9. “Эрсдэлийн үнэлгээний хамтарсан баг” гэж салбар хоорондын мэргэжлийн байгууллагуудаас бүрдсэн эрсдэлийн үнэлгээ хийх бүрэлдэхүүнийг;

2.10 “Мэдээллийн аюулгүй байдал” гэж мэдээ, мэдээ боловсруулах хэрэгсэл, холбогдох дэд бүтцийн нууцлал, бүрэн бүтэн байдал, хүртээмж, тасралтгүй ажиллагаа, найдвартай байдлыг тодорхойлох, бий болгох, хадгалж байхтай холбоотой үйл ажиллагааг;

2.11 “Хариу арга хэмжээ” гэж үйл явдал, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн тухайн эрсдэлд тохирсон үйл явдлын шалтгааныг тодруулах, тархалтыг хязгаарлах, хохирлыг бууруулах, арилгах, эрсдэлийн мэдээлэл харилцааг зохион байгуулах цогц арга хэмжээг;

2.12 “Тохиолдлын удирдлагын тогтолцоо” гэж нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед хариу арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий байгууллагуудын удирдлагын цогц үйл ажиллагааг;

2.13 “Идэвхжлийн зэрэг” гэж үйл явдал, болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн эрсдэлийн үнэлгээнд тулгуурлан авч, хэрэгжүүлэх хариу арга хэмжээний тогтоосон хэм хэмжээг;

2.14 “Шуурхай хариу арга хэмжээний хамтарсан баг” гэж хариу арга хэмжээг удирдан зохион байгуулах, уялдуулан зохицуулах, хэрэгжүүлэх үүрэг бүхий салбар хоорондын мэргэжлийн бүрэлдэхүүнийг;

2.15 “Эрсдэлийн мэдээлэл харилцаа” гэж иргэд, мэргэжлийн байгууллага, шийдвэр гаргагчдад мэдээлэл өгч, санал солилцож, тэдэнд эрсдэлийг бууруулахад тохирсон хариу арга хэмжээ авах шийдвэр гаргахад нь нөлөөлөх үйл явцыг;

ГУРАВ. МЭДЭЭ, МЭДЭЭЛЭЛ СОЛИЛЦОХ

3.1 Үйл явдлын талаар анхны мэдээ авсан байгууллага эх сурвалжаас эргэн нягталж, баталгаажуулна.

3.2 Дараах шалгуурын нэгээс дээш асуултад “тийм” эсвэл “мэдэхгүй/тодорхойгүй” гэж хариулсан тохиолдолд үйл явдал гэж үзнэ. Үүнд:

3.2.1 Олныг хамарсан халдварт өвчний дэгдэлт болох магадлалтай;

3.2.2 Өвчлөл, нас баралтын түвшин босго үзүүлэлтээс давсан;

3.2.3 Үйл явдал хэвийн бус/гэнэтийн шинжтэй/шинэ/шалтгаан тодорхойгүй;

3.2.4 Нас барсан тохиолдлууд адил шинж тэмдэгтэй;

3.2.5 Бохирлогдсон ус, хүнстэй холбоотой;

3.2.6 Цацраг идэвхт бодисын хордлоготой;

3.2.7 Худалдаа, аялал жуулчлалд нөлөөлөх магадлалтай;

3.2.8 Эрүүл мэнд, нийтийн үйлчилгээний байгууллагад болон олныг хамарсан арга хэмжээний үеэр тархаж буй

3.2.9 Хүний өвчлөлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй боловч цаашид хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх (химийн бодис алдагдах, мал амьтан хорогдох гэх мэт);

3.3 Мэдээг баталгаажуулан үйл явдал гэж үзсэн даруйд дээд шатны байгууллагад утсаар мэдээлж, Хүснэгт 1-ээр бүртгэн цахим мэдээллийн санд 2 цагийн дотор оруулна.

3.4 Цахим мэдээллийн санд мэдээллийг оруулснаас хойш 6 цагийн дотор ОУЭМД-ийн үндэсний зохицуулагч байгууллага нь үйл явдлын төрлөөс хамааран тэргүүлэх мэргэжлийн байгууллагыг журмын 4.1-ийн Хүснэгт 2-т заасны дагуу сонгон, цахим мэдээллийн сангаар эрсдэлийн үнэлгээг хийх дохио өгнө.

Хүснэгт 1

ҮЙЛ ЯВДЛЫН МЭДЭЭГ БҮРТГЭЖ, МЭДЭЭЛЭХ ХУУДАС

1.	Үйл явдлын төрөл	☐ Хүний халдварт өвчин ☐ Мал, амьтны халдварт өвчин, гэнэтийн хорогдол ☐ Зоонозын шалтгаант халдварт өвчин ☐ Химийн осол, хордлого ☐ Хоолны хордлого, хордлогот халдвар ☐ Байгалийн гамшиг ☐ Химийн бодисын алдагдал ☐ Цацрагийн хордлого ☐ Шалтгаан нь тодорхойгүй өвчлөл, нас баралт ☐ Террорист халдлага ☐ Олныг хамарсан эмх замбараагүй байдал, осол гэмтэл ☐ Орчны бохирдол ☐ Бусад (бичих.....)
2.	Үйл явдал мэдээлэгдсэн огноо	_он _ сар _ өдөр _ цаг _ мин
3.	Эх сурвалж	☐ Байгууллага ☐ Иргэн ☐ Интернет мэдээлэл ☐ Телевиз ☐ Радио ☐ Сонин хэвлэл ☐ Эмч, мэргэжилтэн ☐ Лаборатори ☐ Бусад
4.	Үйл явдлыг мэдээлсэн	Байгууллага, мэргэжилтний нэр, утас.....
5.	Үйл явдал хаана болсон	Google map.....
6.	Үйл явдал эхэлсэн огноо	_он _ сар _ өдөр _ цаг _ мин
7.	Өртсөн: ☐ Хүний тоо __ __	

	☐ Малын тоо ____ ☐ Амьтны тоо ____ ☐ Орчин (газар нутаг) Талбайн хэмжээ_____ ☐ Объект
8.	Нас барсан: ☐ Хүний тоо ____ Хорогдсон: ☐ Малын тоо ____ ☐ Амьтны тоо____ Эвдэрсэн, сүйрсэн: ☐ Объектын тоо ____
9.	Лабораторийн шинжилгээнд ☐ Тийм ☐ Үгүй дээж/сорьц авсан эсэх:
10.	Дээж/сорьцын төрөл:
11.	Лабораторийн шинжилгээний дүн:
12.	Нэмэлт мэдээлэл:
13.	Мэдээлсэн: Байгууллага_____ Албан тушаал _____ Нэр _____ Гарын үсэг _____

ДӨРӨВ. ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ ХИЙХ

4.1 Үйл явдлын эрсдэлийн үнэлгээг Хүснэгт 2-т заасан тэргүүлэх байгууллага эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээний аргачлалын дагуу салбар хоорондын байгууллагуудтай хамтран хийж, эрсдэлийн үнэлгээний дүнг цахим мэдээллийн санд оруулна.

4.2 Үйл явдалд эрсдэлийн үнэлгээний дүгнэлтийн дагуу хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлснээс хойш эрсдэлийн түвшин “бага” гэж үнэлэгдэн, тайван цагийн горимд шилжвэл тухайн тэргүүлэх мэргэжлийн байгууллага эрсдэлийн явцын үнэлгээг хийж, 14 хоногийн хугацаанд эрсдэлгүй гэж үнэлэгдсэн тохиолдолд үйл явдлыг дууссан тухай цахим мэдээллийн санд оруулна.

Хүснэгт 2

№	Үйл явдлын төрөл	Тэргүүлэх байгууллага	Хамтрагч байгууллага	Дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллах байгууллага
1	Хүний халдварт өвчний дэгдэлт	ХӨСҮТ	МХЕГ, ЗӨСҮТ, ОБЕГ, Нутгийн захиргааны байгууллага (НЗБ)	УОК, СЯ, ГХЯ, ХЗДХЯ, ЗТХЯ, БСШУСЯ,БХЯ,ТЕГ,ИНЕГ
2	Зоонозын шалтгаант халдварт өвчин	ЗӨСҮТ	МХЕГ, ХӨСҮТ, ОБЕГ, НЗБ	УОК, СЯ, ГХЯ, ХЗДХЯ, ЗТХЯ, БСШУСЯ,БХЯ,ТЕГ,ИНЕГ

3	Мал, амьтны гоц халдварт өвчин	МЭҮГ	МХЕГ, ЗӨСҮТ, ОБЕГ, НЗБ	УОК, СЯ, ГХЯ, ХЗДХЯ, ЗТХЯ, БХЯ, ТЕГ, ХХЕГ, ИНЕГ
4	Хоол хүнсээр дамжих өвчний дэгдэлт	ХӨСҮТ	МХЕГ, МЭҮГ, ЗӨСҮТ, НЭМҮТ, ОБЕГ, ХХААХҮЯ, ЦЕГ, БСШУСЯ, НЗБ	УОК, СЯ, ГХЯ, ХЗДХЯ, ЗТХЯ, ТЕГ, ГЕГ
5	Химийн осол, хордлого	ОБЕГ, НЭМҮТ	НЭМҮТ, МХЕГ ЭМЯ, БХЯ, ТЕГ, ХХЕГ, ЦЕГ, ИНЕГ, НЗБ	УОК, СЯ, ГХЯ, ЗТХЯ, ХЗДХЯ
6	Цацрагийн осол, хордлого	МХЕГ	ОБЕГ, НЭМҮТ ТЕГ, ЭМЯ, ЦЕГ, УЦУОШГ, ЗТХЯ, НЗБ, ГТЛ, УМЭАЦТЛ	УОК, ТЕГ, СЯ, БОАЖЯ, ХЗДХЯ, БХЯ
7	Байгалийн аюулт үзэгдэл, гамшиг (газар хөдлөлт, ган, зуд зэрэг)	ОБЕГ, ХХААХҮЯ	Улсын албад БХБЯ, ЭМЯ, БОАЖЯ, ЗТХЯ, БСШУСЯ, БХЯ, ЭХЯ, МХЕГ, ТЕГ, ИНЕГ, НЗБ	УОК, СЯ, БОАЖЯ, ХЗДХЯ, ХХЕГ, ГЕГ
8	Хортон шавж, мэрэгчид тархах	БОАЖЯ	ХХААХҮЯ, ЗӨСҮТ, ОБЕГ	СЯ, ХЗДХЯ, БХЯ, ИНЕГ, НЗБ

4.3 Эрсдэлийн түвшингээс хамааран дараах байдлаар үйл ажиллагааг зохион байгуулна. Үүнд:

4.3.1 Эрсдэлийн түвшин “Бага” үед тайван цагийн горимоор ажиллаж, 4.2-т заасны дагуу явцын үнэлгээ хийж, эрсдэлгүй гэж үнэлэгдсэн тохиолдолд үйл явдлыг дууссан тухай цахим мэдээллийн санд оруулна.

4.3.2 Эрсдэлийн түвшин “Дунд” үед тохирох хариу арга хэмжээг авч, эрсдэлийн явцын үнэлгээг тэргүүлэх байгууллага холбогдох байгууллагатай хамтран гүйцэтгэнэ.

4.3.3 Эрсдэлийн түвшин “Өндөр” үед Үндэсний зохицуулагч байгууллага нь яам, агентлаг, Засгийн газар, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлд мэдээлж, хамтарсан эрсдэлийн үнэлгээг тэргүүлэх байгууллага үргэлжлүүлэн хийх ба бусад төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран оролцоно.

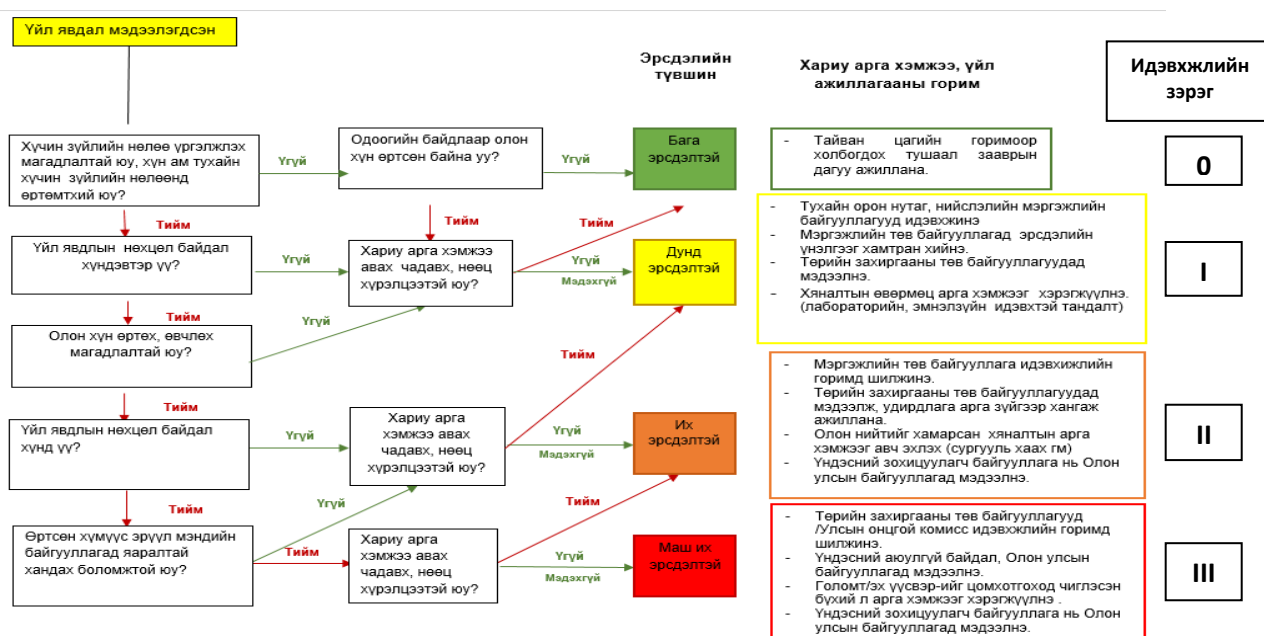
4.3.4 Эрсдэлийн түвшин “Маш өндөр” үед холбогдох олон улсын байгууллагуудад мэдээлж, хамтарсан эрсдэлийн үнэлгээг өргөтгөсөн баг гүйцэтгэнэ.

ТАВ. БОЛЗОШГҮЙ ГАМШИГ, НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН НОЦТОЙ БАЙДЛЫН ҮЕИЙН ХАРИУ АРГА ХЭМЖЭЭ

5.1 Үйл явдлын төрөл, эрсдэлийн түвшингээс хамаарч хариу арга хэмжээ авна.

5.2 Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн салбар хоорондын хариу арга хэмжээ авах хамтарсан багтай байна.

5.3 Хариу арга хэмжээг дараах алгоритмийн дагуу хэрэгжүүлнэ.

5.4 Үйл явдлын төрлөөс хамаарч гүйцэтгэх, хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх байгууллагыг Хүснэгт 2-ын дагуу ОУЭМД-ийн үндэсний зохицуулагч байгууллага чиглүүлэх үүргийг хүлээнэ.

5.5 Байгууллага бүр үйл явдал, болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн тайван цагийн болон идэвхжлийн зэргийн горимоор ажиллана.

5.5.1. “Бага” эрсдэлтэй үнэлэгдсэн тохиолдолд тандалт хариу арга хэмжээний тайван цагийн горимоор ажиллах ба идэвхжлийн зэрэгт шилжихгүй. Үйл явдлын мэдээллийг өдөр тутам өөрийн байгууллагын удирдлагад мэдээлэх тухайн үйл явдлыг хариуцсан ажилтанг томилж, ажлын цагаар үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

5.6. Эрсдэлийн түвшин дунд үед идэвхжлийн I, эрсдэлийн түвшин өндөр үед идэвхжлийн II, эрсдэлийн түвшин маш өндөр үед идэвхжлийн III зэргээр ажиллана.

5.6.1. Идэвхжлийн I зэргийн үед орон нутгийн байгууллагууд, мэргэжлийн ангиудын “Тохиолдлын удирдлагын тогтолцоо” идэвхжиж, төлөвлөгөөний дагуу өөрийн нөөц бололцоог ашиглаж ажиллана.

5.6.2. Идэвхжлийн II зэргийн үед аймаг, нийслэлийн гамшгаас хамгаалах алба, онцгой комисс, мэргэжлийн төв байгууллагуудын “Тохиолдлын удирдлагын тогтолцоо” идэвхжиж, төлөвлөгөөний дагуу хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

5.6.3. Идэвхжлийн III зэргийн үед гамшгаас хамгаалах улсын албад, Улсын Онцгой комисс төлөвлөгөөний дагуу хариу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

5.7 Дараах тохиолдолд идэвхжлийн зэргийг ахиулах хүсэлтийг дээд шатны байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлнэ.

5.7.1 Орон нутгийн болон байгууллагын чадавх, боломж хүрэлцэхгүй болох,

5.7.2 Нийт нөөцийн 70-аас дээш хувийг зарцуулсан,

5.7.3 Эрсдэлийн явцын үнэлгээгээр эрсдэлийн түвшин ихсэх магадлалтай,

5.8. Үйл явдлын төрөл, цар хүрээнээс хамаарч байгууллага, нэгжийн бүрэлдэхүүн хэсэгчилсэн байдлаар идэвхжиж болно.

5.9. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал үүссэн үед Тохиолдлын удирдлагын тогтолцоогоор ажиллана.

5.10. Тохиолдлын удирдлагын тогтолцоо нь зохицуулагч, менежер, төлөвлөлтийн баг, хариу арга хэмжээний баг, эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны баг, санхүү нөөцийн багаас бүрдэнэ. Эрсдэлийн түвшин “өндөр”, “маш өндөр” үед удирдагч нэгээс илүү байж болно.

5.10.1. Зохицуулагчийн үүрэг:

5.10.1.1. Зохицуулагч нь байгууллагын дарга байх бөгөөд үйл явдлын төрлөөс хамаарч бүрэлдэхүүнийг томилох;

5.10.1.2. Менежерийг чиглүүлж, бодлогын дэмжлэг үзүүлэх;

5.10.1.3. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн бэлэн байдлыг хангах, нөөц бүрдүүлэх;

5.10.1.4. Менежертэй гадаад, дотоодын санхүүгийн болон техникийн тусламжийн талаар зөвлөлдөж төсөв, санхүү, нөөцийг шийдвэрлэх;

5.10.1.5. Байгууллага, нэгжийг идэвхжүүлэх, идэвхжлийн зэргийг өөрчлөх, цуцлах шийдвэр гаргах, цуцалсныг зарлах;

5.10.1.6. Эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны үйл ажиллагааг чиглүүлэх;

5.10.1.7. Үйл явдлын талаарх албан ёсны мэдээллийг олон нийтэд хүргэх;

5.10.1.8. Хариу арга хэмжээний үнэлгээний хурлыг удирдан зохион байгуулах;

5.10.2 Менежерийн үүрэг:

5.10.2.1 Тэргүүлэх чиглэлийг тогтоож, хариу арга хэмжээг төлөвлөж, удирдан зохион байгуулах;

5.10.2.2. Багийн ахлагч нарыг үүрэгжүүлэх, удирдан чиглүүлэх, хяналт тавих;

5.10.2.3. Багийн гишүүдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах;

5.10.2.4. Багийн үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлох;

5.10.2.5. Орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагуудад дэмжлэг үзүүлж, үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг хангаж ажиллах;

5.10.2.6. Багийг хүний нөөцөөр хангаж, ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэх;

5.10.2.7. Эрсдэлийн мэдээлэл, харилцаа, хэвлэлийн тоймыг хянан баталгаажуулах;

5.10.2.8. Шуурхай хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг тодотгох, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

5.10.2.9. Хүний нөөц, санхүүгийн болон техникийн дэмжлэг авах талаар зохицуулагчид мэдэгдэж шийдвэрлүүлэх;

5.10.2.10. Үйл ажиллагааны эцсийн тайланг хянаж, зохицуулагчид танилцуулах.

5.10.3 Төлөвлөлтийн багийн үүрэг:

- 5.10.3.1 Хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг салбар хоорондын байгууллагуудтай хамтарч боловсруулж батлуулах;
- 5.10.3.2. Бусад багийн ахлагч нартай хамтран төсөв, төлөвлөлт хийх;
- 5.10.3.3. Мэдээлэлд тандалт, дүн шинжилгээ, эрсдэлийн нөхцөл байдлын түргэвчилсэн үнэлгээ хийх;
- 5.10.3.4. Бусад багуудад арга зүйн зөвлөгөө өгч хамтран ажиллах;
- 5.10.3.5. Санхүүгийн дэмжлэг, хүмүүнлэгийн тусламж авах ажлыг зохион байгуулах;
- 5.10.3.6. Сургамж, дүгнэлт, санал бүхий тайлан гаргах.
- 5.10.4. Хариу арга хэмжээний багийн үүрэг:
- 5.10.4.1. Хариу арга хэмжээний хамтарсан багийн бэлэн байдлыг хангасан байх;
- 5.10.4.2. Хамтарсан хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх;
- 5.10.4.3. Хариу арга хэмжээг зохион байгуулж, мэргэжлийн удирдлага арга зүйгээр хангах;
- 5.10.4.4.Тархалтын цар хүрээ, үйл явдлын нөхцөл, шалтгааныг тогтоох тандалт судалгаа, шинжилгээ хийх;
- 5.10.4.5. Шаардлагатай тохиолдолд хөл хорио, хязгаарлалтын дэглэм тогтоох санал хүргүүлэх;
- 5.10.4.6. Нийгмийн эрүүл мэндийн болон эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг зохион байгуулах, лабораторийн оролцоог хангах;
- 5.10.4.7. Голомтыг цомхотгох, таслан зогсоох арга хэмжээ авах;
- 5.10.4.8. Шаардлагатай нөөцийн захиалгыг төлөвлөлт болон санхүү, нөөцийн багт хүргүүлэх.
- 5.10.5. Эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны багийн үүрэг:
- 5.10.5.1 Зорилтот бүлгүүд, тэдний мэдээлэл, мэдлэгийн түвшинг тогтоож мэдээллийн стратеги, төлөвлөгөөг гаргаж хэрэгжүүлэх;
- 5.10.5.2 Мэдээллийг цаг тухайд нь, идэвхжлийн түвшин өөрчлөгдөх бүрт шинэчлэн боловсруулж, хүн амд шууд хүргэх оновчтой хувилбараар түгээх;
- 5.10.5.3 Томилогдсон албан тушаалтан, мэргэжилтнийг мэдээллээр хангаж, олон нийтэд хандаж мэдээлэл хийлгэх ажлыг зохион байгуулах;
- 5.10.5.4 Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр цацагдаж байгаа мэдээ, мэдээлэлд дүн шинжилгээ, мониторинг хийж, цаашдын стратегийг боловсруулах;
- 5.10.5.5 Үүссэн нөхцөл байдалтай холбоотой олон нийтийн санаа бодлыг сонсох, иргэдэд тулгамдаж байгаа асуудлын талаар шуурхай хариулт өгөх, мэдээлэл цуглуулах, судалгаа, дүгнэлт хийх, эргэн мэдээлэх, тулгамдаж байгаа асуудлаа зөв шийдвэрлэхэд нь бодит дэмжлэг болохуйц (төлбөргүй лавлах утас, нээлттэй утас гэх мэт) үйлчилгээг бий болгох, шуурхай утасны дугаарыг олон нийтэд зарлаж, тогтмол ажиллуулах;
- 5.10.5.6. Хүн ам, түншүүдийг хоорондоо зөрүүгүй мэдээллээр нэг эх үүсвэрээс, нэгэн зэрэг хангах зорилгоор мэдээллийг нэгэн зэрэг боломжит сувгуудаар түгээх, хэвлэлийн бага хурал, цахим хурал зохион байгуулах;
- 5.10.5.7. Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр гарч буй бүхий л мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийж, гарсан үр дүнг багийн бүх гишүүдэд өдөр тутам илгээх;
- 5.10.5.8. Иргэдийн дундах аман яриа, төсөөллийг тогтмол тандах;

5.10.5.9. Бусад салбар, байгууллагуудтай хамтран нэгдсэн мэдээлэл боловсруулж түгээх;

5.10.5.10. Дотоод, гадаадын түнш байгууллагуудад үйл явдлын мэдээлэл, тоймыг тогтмол бэлтгэн хүргүүлэх;

5.10.6 Санхүү, нөөцийн багийн үүрэг:

5.10.6.1 Зардлын тооцоог гаргах, тодотгох;

5.10.6.2 Хуваарийн дагуу нөөцийг хангах;

5.10.6.3. Орон нутгийн байгууллагын оролцоог хангах;

5.10.6.4. Орон нутгаас нөөц бүрдүүлэлт хийх.

5.11. Хариу арга хэмжээг Хүснэгт 3-ын дагуу зохион байгуулна.

Хүснэгт 3

Хариу арга хэмжээг хэрэг-жүүлэх хугацаа /цагаар/	Орон нутгийн түвшинд	Мэргэжлийн байгууллагын түвшинд	Яам, агенлагийн түвшинд
Эхний 12 цагийн дотор	-Үйл явдлын төрлөөс хамаарч тэргүүлэх байгууллагыг томилох -Хариу арга хэмжээний салбар хоорондын багийг бүрдүүлэх -Бусад салбарын үйл ажиллагааг уялдуулж, багийн бүрэлдэхүүнд оруулах	-Үндэсний түвшний байгууллагын хариуцах ажилтныг томилох -Дэмжих багийг бүрдүүлэх -Тэргүүлэх, зохицуулах байгууллагыг тодорхойлох -Орон нутгаас хүсэлт ирсэн тохиолдолд холбогдох салбарын ажилтныг нэмэлтээр багт оруулж томилох	-Холбогдох ажилтаныг томилж, хаяг, утсыг түгээх -Идэвхжлийн II, III зэргийн үед төрөлжсөн мэргэжлийн тусламж үзүүлэх багийг бүрдүүлэх -Мэргэжлийн төв байгууллагуудаас хүсэлт ирүүлсэн тохиолдолд мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх -Шуурхай хариу арга хэмжээний багт холбогдох салбарын ажилтныг нэмэлтээр томилох
48 цагийн дотор	-Холбогдох байгууллагуудтай холбоо тогтоох -Нөхцөл байдлыг хянах -Хариу арга хэмжээг хянах -Бусад мэргэжлийн байгууллагуудтай холбогдож ажиллах	-Орон нутгаас ирж буй мэдээлэл, хэвлэл мэдээлэлээр гарч буй мэдээлэлд хяналт тавих	-Мэргэжлийн байгууллагаас ирж буй, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр гарч буй нөхцөл байдалд хяналт тавих
72 цагийн дотор	-Шуурхай хариу арга хэмжээний багийг бүрдүүлэх -Холбогдох байгууллагуудтай хамтран хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө гаргах	-Шуурхай хариу арга хэмжээний багийг бүрдүүлэх -Бусад салбарын байгууллагуудтай хамтран цахим хурал хийх	-Дэмжлэг үзүүлэх -Бусад яам, агентлагтай хамтран цахим хурал хийх
5 өдрийн	-Хариу арга	-Төлөвлөлт,	-Дэмжлэг үзүүлэх

дотор	хэмжээний уян хатан богино хугацааны үйл ажиллагааны төлөвлөгөө хийх /3 сарын хугацаанд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг бусад салбаруудтай хамтрах/	мэргэжлийн туслалцаа зэрэгт дэмжлэг үзүүлэх	
7 хоногийн дотор	-Шаардлагатай бол бусад салбартай хамтран хөрөнгө санхүүгийн асуудлыг шийдвэрлэх -Хариу арга хэмжээг хянаж, урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээний үед гарсан асуудлыг шийдвэрлэх -2 дахь удаагийн нөхцөл байдлын тайланг бэлтгэх	-Идэвхжлийн II, III зэргийн үед шаардлагатай бол бусад салбартай хамтран үндэсний түвшинд хөрөнгө санхүүгийн асуудлыг шийдвэрлэх -Донор байгууллагуудад стратеги, үйл ажиллагааг танилцуулах, уулзалт зохион байгуулах -Хяналт үнэлгээний аргачлал, мэргэжлийн туслалцаа, шаардлагатай үед дэмжлэг үзүүлэх	-Олон улсын байгууллагаас дэмжлэг хүсэх -Донор оролцогч талуудад зориулсан материал бэлтгэх -Идэвхжлийн III зэргийн үед донор орнуудад стратеги, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг танилцуулах хурал зохион байгуулах -Дэмжлэг үзүүлэх
60 хоногийн дотор	-II ээлжийн багийг тодорхойлох -Ажиллах нөхцлийг бүрдүүлэх /унаа, байр, тоног төхөөрөмж/ -Урт хугацаанд ажиллах багийг бүрдүүлэх -Хариу арга хэмжээнээс сэргээн босгох үйл ажиллагаа руу шилжих	-Урт хугацааны ажиллах багийг эцэслэх -Төлөвлөлт, мэргэжлийн зөвлөгөө, бичих, хянах, төсвийн талаар дэмжлэг үзүүлэх	- Дэмжлэг үзүүлэх
Идэвхжлийн зэргийг бууруулсан үед	- Үнэлгээ хийх - Зөвлөмж гаргах	- Үнэлгээ хийх	- Үнэлгээний багийг дэмжих

ЗУРГАА. ЭРСДЭЛИЙН МЭДЭЭЛЭЛ ХАРИЛЦААНЫ АРГА ХЭМЖЭЭ

6.1 Эрсдэлийн түвшин “бага” үед тайван цагийн горимоор ажиллаж дараах арга хэмжээг авна.

6.1.1. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн үүсч болох эрсдэлээс сэргийлэх мэдлэг, мэдээлэл түгээнэ.

6.1.2. Орон нутгийн онцлогийг (газар зүй, уур амьсгал, байгалийн голомт гэх мэт) харгалзан, болзошгүй эрсдэлүүдийг тодорхойлж, тухайн хүн амын соёл, зан

заншил, нийгэм, соёлын судалгаа хийж, мэдээллийн сувгуудыг туршин, бэлэн байдлыг хангасан байна.

6.1.3. Түншлэлийн (төр, хувийн хэвшлийн байгууллагууд, иргэний нийгэм, хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд, сайн дурынхан, нутаг ус, хамт олны дотор нэр нөлөө бүхий иргэд, шашны байгууллага гэх мэт) зураглалыг гаргана.

6.1.4. Зан үйлийг өөрчлөхөд чиглэсэн мэдээлэл боловсруулж, түгээх, иргэдийн санаа бодлыг сонсох зэргээр эргэх холбоо тогтоож, хамтран ажиллана.

6.1.5. Иргэдийн дунд тархаж буй мэдээлэл, ам дамжсан цуу яриаг тандаж, залруулан, нотолгоонд суурилсан, үнэн зөв мэдээллийг түгээнэ.

6.1.6. Багийн гишүүд болон түншлэгчдийг хэвлэл мэдээллийн сувгаар олон нийттэй харилцах, олон нийтийг дайчлах, иргэдтэй нүүр тулж ажиллах зэрэг эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны арга барилд сургах, чадавхжуулах, салбар хоорондын хамтарсан дасгал сургуулилтыг жилдээ 4-өөс доошгүй зохион байгуулна.

6.1.7. Хэвлэл мэдээлэлд ярилцлага өгөх албан тушаалтаны нэрсийг гаргана.

6.1.8. Эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны баг нь салбар хоорондын шуурхай мэдээллийн долоо хоног тутмын хэвлэлээр дамжуулан харилцан мэдээлэл солилцоно.

6.2 Эрсдэлийн түвшин “дунд” үед идэвхжлийн горимоор ажиллаж дараах арга хэмжээг авна.

6.2.1 Үйл явдлын мэдээллийг авмагц 2 цагийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

6.2.2. Бодит үнэнийг цаг тухай бүрт нь хэлж, олон нийтийг идэвхжүүлж, аюул осолд өртөхөөс сэрэмжлүүлж, өөрийгөө болон бусдыг эрсдэлээс хамгаалах шийдвэр гаргахад тус болох мэдээллээр хангана.

6.2.3. Олон нийтийг сонсч, учир шалтгааныг тайлбарлан таниулах, эрсдэлд өртсөн иргэдэд санаа зовниж байгаа асуудлаар үнэн бодит мэдээллийг ил тод хүргэнэ.

6.2.4. Багийн гишүүд тандалтын мэдээ, түүний баталгаажуулалт, эрсдэлийн үнэлгээ хийх явцад оролцож, бусад салбарын эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны багийн гишүүдэд мэдээлэл түгээнэ.

6.2.5. Олон нийтэд хүргэх мэдээллийг эрсдэлийн үнэлгээнд суурилан боловсруулж, холбогдох албан тушаалтнаар хянуулан баталгаажуулж, түгээхэд бэлтгэнэ. Энэ үед хянаж баталгаажуулсан албан мэдээллийг хамтрагч байгууллагууд өөрчлөхгүй байхад онцгой анхаарна.

6.2.6. Зорилтот бүлгүүд, тэдний мэдээлэл, мэдлэгийн түвшинг тогтоож мэдээллийн стратеги, төлөвлөгөөг гаргана.

6.2.7. Шинэчлэгдсэн мэдээллийг хэрхэн яаж боловсруулж, түгээх талаар эрсдэлд орсон хүн амд шууд хүргэх оновчтой хувилбарыг сонгоно.

6.2.8. Томилогдсон албан тушаалтан, мэргэжилтнээр олон нийтэд хандаж мэдээлэл өгүүлнэ.

6.2.9. Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр цацагдаж байгаа мэдээ, мэдээлэлд дүн шинжилгээ, мониторинг хийж, цаашдын стратегийг боловсруулна.

6.3 Эрсдэлийн түвшин “өндөр” үед идэвхжлийн горимоор ажиллаж дараахь арга хэмжээг авна.

6.3.1 Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн үйл явдлын ноцтой байдлын мэдээллийг авмагц 2 цагийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

6.3.2. Эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны салбар хоорондын баг нь эрсдэлийн түвшин нэмэгдэх үед дайчлах хүний нөөцтэй байх бөгөөд шинэчилсэн төлөвлөгөө боловсруулж, түншүүдтэй төлөвлөгөөний дагуу хамтран ажиллана.

6.3.3. “Аюул, айдас аль аль нь их байна гэдгийг тайлбарлаж, хамтдаа даван туулахад боломж бүрийг ашиглах” зарчмыг баримтална.

6.3.4. Ерөнхий зохицуулагчийн шийдвэрээр эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны салбар хоорондын багийг нийгмийн эрүүл мэндийн үйл явдалд өртсөн бүс нутагт хүч нэмэгдүүлэн томилон ажиллуулна.

6.3.5. Томилогдсон албан тушаалтан, мэргэжилтнээр олон нийтэд хандаж мэдээлэл өгүүлнэ.

6.4. Эрсдэлийн түвшин “маш өндөр” үед идэвхжлийн горимоор ажиллаж дараахь арга хэмжээг авна.

6.4.1 Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн үйл явдлын ноцтой байдлын мэдээллийг авмагц 2 цагийн дотор олон нийтэд мэдээлнэ.

6.4.2. Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр гарч буй бүхий л мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийж, гарсан үр дүнг багийн бүх гишүүдэд өдөр тутам илгээнэ. Иргэдийн дундах аман ярианд тогтмол мониторинг хийнэ.

6.4.3. Мэдээлэл дамжуулах явцад холбогдох байгууллагуудын цахим хуудас, нүүр хуудсаар гаргаж байгаа мэдээллийн агуулга зөрүүгүй байна.

6.4.4. Дотоод, гадаадын түнш байгууллагуудад үйл явдлын мэдээллийг тогтмол бэлтгэн хүргүүлнэ.

6.4.5. Аюулд өртсөн иргэдийн тухай тогтмол мэдээлнэ.

6.5. Эрсдэлийн үед олон нийтэд мэдээлэл өгөх албан тушаалтан

6.5.1. Эрсдэлийн түвшин “маш өндөр” үед мэдээллийг Ерөнхий сайд эсвэл Шадар сайд, Улсын Онцгой комиссын дарга хүргэнэ.

6.5.2. Эрсдэлийн түвшин “өндөр” үед Засгийн газрын гишүүн, салбарын сайд, дэд сайд, яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга нар хүргэнэ.

6.5.3. Эрсдэлийн түвшин дунд үед холбогдох салбарын удирдах албан тушаалтан буюу төрийн байгууллагуудын дарга, захирлууд хүргэнэ.

6.5.4. Эрсдэлийн түвшин бага үед Эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны багийн ахлагч, гишүүд, орон нутгийн удирдлага, төрийн байгууллага, агентлагийн асуудал хариуцсан мэргэжилтнүүд хүргэнэ.

ДОЛОО. ЛАБОРАТОРИУДЫН ХАРИЛЦАН АЖИЛЛАГАА

7.1. Үйл явдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээ авахад салбар хоорондын төр, орон нутгийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн итгэмжлэгдсэн лабораториуд харилцан хамтран ажиллана.

7.2. Үйл явдлын төрлөөс хамааруулан эрсдэлийг тодорхойлох чиглэлээр тухайн үзүүлэлтээр итгэмжлэгдсэн лаборатори эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээ авахад тэргүүлэх чиглэлтэй оролцоно.

7.3. Мэдээллийн сан бүрдүүлэх

7.3.1 Салбар хоорондын лабораториуд нь эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээ авахад шаардлагатай бэлэн байдлыг хангаж, лабораторийн хүчин чадал, итгэмжлэлийн хүрээ, нууцлалын өндөр шаардлага хангасан програм ашиглан мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгоно.

- 7.3.2 Лаборатори бүр хийгдсэн шинжилгээний дүн мэдээг мэдээллийн нэгдсэн санд тухай бүр хүргүүлнэ.
- 7.3.3 Мэдээллийн санд хүргүүлсэн шинжилгээний дүнгийн мэдээллийн үнэн зөв бодитой байдлыг мэдээлэл оруулсан лаборатори бүрэн хариуцна.
- 7.3.4 Мэдээллийн санд хүргүүлсэн мэдээлэлд өөрчлөлт болон нэмэлт оруулах, засварлах, устгах үйл ажиллагааг мэдээллийн нэгдсэн сангийн зохицуулагч/цаашид зохицуулагч гэх/ гүйцэтгэнэ. Зохицуулагч нь анхдагч мэдээлэл оруулсан лабораторийн албан хүсэлтийн дагуу сангийн мэдээлэлд өөрчлөлт оруулж болно.
- 7.3.5 Зохицуулагч нь үйл явдлын төрлөөс хамааруулан эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээ авах тэргүүлэх салбарыг, мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээллээр хангана.
- 7.4. Хамтран ажиллах талаар
- Салбар хоорондын лабораториуд нь дараах чиглэлээр хамтран ажиллана:
- 7.4.1 Хүний нөөцийн хамтын ажиллагаа
- 7.4.2 Техник тоног төхөөрөмж харилцан ашиглах
- 7.4.3 Эм, урвалж харилцан солилцох
- 7.4.4 Шинжилгээг орлон гүйцэтгэх
- 7.4.5 Шинжилгээг хавсран гүйцэтгэх
- 7.4.6 Үр дүнг баталгаажуулах
- 7.5. Салбар хоорондын лабораториудын үүрэг
- 7.5.1 Үйл явдлын төрлөөс хамааран эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээ авахад тэргүүлэх чиглэлээр оролцох лаборатори нь холбогдох олон улсын стандартын шаардлага ханган эрх бүхий байгууллагаар чадавхаа үнэлүүлэн итгэмжлэгдсэн байна.
- 7.5.3 Лабораторийн шинжилгээнд шаардлагатай дээжийг эрх бүхий улсын байцаагч эсвэл ажилтан дээж авах журам, аргачлалын дагуу протокол үйлдэн авч, лабораторит дээжийг хүргүүлэх бөгөөд шинжилгээнд авсан дээжийн ариун чанар, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцаж хадгалалт болон тээвэрлэлт, температурын горимыг баримтална.
- 7.5.4 Лаборатори нь маргаан таслах, үр дүнг баталгаажуулах зорилгоор загвар дээжийг авч, хадгалах, хамгаалах, харьцах журмыг мөрдөнө.
- 7.5.5 Сорилтыг хүчин төгөлдөр стандарт арга, аргачлалын дагуу түргэн шуурхай гүйцэтгэж, үр дүнг холбогдох улсын байцаагч эсвэл байгууллагад хүргүүлнэ.
- 7.5.6 Итгэмжлэгдсэн лабораториудын сорилтын үр дүнд зөрүү гарсан тохиолдолд маргаан таслах сорилтыг хөндлөнгийн итгэмжлэгдсэн лаборатори эсвэл зохицуулагч байгууллагаас томилогдсон лаборатори гүйцэтгэж болно.
- 7.5.7 Монгол Улсын хэмжээнд тухайн сорилтыг гүйцэтгэх итгэмжлэгдсэн лаборатори байхгүй тохиолдолд олон улс, бүс нутгийн итгэмжлэгдсэн лабораторит дээжийг хүргүүлж, шинжлүүлж болно.

НАЙМ. БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ҮҮРЭГ

8.1. Яам, агентлагийн үүрэг:

8.1.1. Үндэсний зохицуулагч байгууллагын санал дүгнэлтийг үндэслэн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээний төлөвлөлт хийж, бодлогын дэмжлэг үзүүлнэ.

8.1.2. Салбарын хэмжээнд болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн бэлэн байдлыг хангаж, төлөвлөгөө, заавар, журам боловсруулж, батлуулж ажиллана.

8.1.3. Эрсдэлийн түвшин “өндөр” болон “маш өндөр” үед Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл, Улсын онцгой комиссийг цаг тухайд нь мэдээллээр хангах, шаардлагатай асуудлаар Засгийн газрын хуралдаанд санал оруулна.

8.2. Олон улсын эрүүл мэндийн дүрмийн үндэсний зохицуулагч байгууллагын үүрэг:

8.2.1. Үндэсний зохицуулагч байгууллага нь салбар хооронд мэдээ, мэдээлэл солилцох, эрсдэлийн үнэлгээ хийх, хариу арга хэмжээг төлөвлөх зэрэг асуудлаар салбар хоорондын байгууллагыг мэдээллээр хангаж ажиллана.

8.2.2. ОУЭМД-ийн дагуу болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын талаарх мэдээллийг 24 цагийн дотор ДЭМБ-д мэдээлж, хамтран ажиллана.

8.2.3. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн болон шаардлагатай тохиолдолд олон улсын зөвлөх баг ажиллуулах болон техникийн туслалцаа авах талаар Төрийн захиргааны төв байгууллага, олон улсын төрөлжсөн байгууллагад санал тавина.

8.2.4. Болзошгүй гамшиг, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үеийн бэлэн байдлын төлөвлөгөөг боловсруулж, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн үнэлгээг салбар хоорондын байгууллагуудтай хамтран хийнэ.

8.3. Төв орон нутгийн мэргэжлийн байгууллагуудын үүрэг:

8.3.1. Байгууллага тус бүр үйл явдлын мэдээг хүлээн авч, бүртгэн цахим мэдээллийн санд оруулах ажлыг холбогдох мэргэжилтэнд хариуцуулна.

8.3.2. Эрсдэлийн үнэлгээнд шаардагдах мэдээ, мэдээллээр холбогдох байгууллагыг хангаж ажиллана.

8.3.3. Эрсдэлийн үнэлгээ, хариу арга хэмжээ, эрсдэлийн мэдээлэл харилцааны багийн бүрэлдэхүүнийг томилж, ажиллах нөхцлөөр хангана.

8.3.4. Үйл явдлын төрлөөс хамаарч эрсдэлийн үнэлгээнд тэргүүлэх болон хамтрах үүрэгтэй оролцоно.

8.3.5. Тэргүүлэх байгууллага нь эрсдэлийн үнэлгээний хамтарсан багийг бүрдүүлэн, эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээг хийж, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулна.

8.3.6. Эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээгээр эрсдэлийн түвшин өндөр, маш өндөр үнэлэгдсэн тохиолдолд холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран эрсдэлийг үнэлгээг давтан хийж болно. Үйл ажиллагаа бүрийг баримтжуулж, тайлан бичиж архивлана.

ЕС. БУСАД

Энэ журмыг зөрчсөн албан тушаалтанд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

ooOoo

ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГАЧЛАЛ

Алхам 1. Аюул, аюулд өртөх, нөхцөл байдлын үнэлгээ хийх

Эрсдэлийн үнэлгээг болзошгүй эсвэл мэдэгдэж байгаа аюул, аюулд өртөх магадлал, өртөлтийн үнэлгээ, тухайн үйл явдал болж буй орчин, нөхцөл байдлын дүн шинжилгээнд тулгуурлан (Хүснэгт 1) хийнэ. Эрсдэлийн үнэлгээ нь чанарын үнэлгээнд суурилсан байдаг.

Үнэлгээний баг боловсруулсан асуулт тус бүрийг хэлэлцэж, тухайн үйл явдлын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээлэл, онцлог шинж, суурь мэдээлэл, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, хариу арга хэмжээний чадавх, нөөц бололцоо зэргийг харгалзан дүн шинжилгээ хийж **тийм/үгүй/мэдэхгүй** гэсэн хариултын аль нэгийг сонгоно.

Асуулт тус бүрээр хэлэлцэж, олонхийн саналд үндэслэн нэгдсэн зөвшилцөлд хүрсэн нэг хариултыг сонгоно.

Хүснэгт 1. Эрсдэлийн үнэлгээний үйл явц

Үнэлгээ	Асуулт	Тэмдэг -лэл	Үнэлгээ		
			Тийм	Үгүй	Мэдэх-гүй
Үйл явдлын ерөнхий шинж чанар	- Үйл явдал нь улсын хэмжээнд заавал мэдээлэх шаардлагатай юу?				
	- Энэ үйл явдал урьд нь бүртгэгдэж байгаагүй, шинэ, шалтгаан нь тодорхойгүй нийгмийн эрүүл мэндийн үйл явдал мөн үү				
	- Бүртгэгдсэн үйл явдлын нөхцөл байдал хүнд үү?				
	- Үйл явдал хурдан даамжирч байна уу?				
	- Тухайн үйл явдалд чиглэсэн хариу арга хэмжээг авч эхэлсэн эсэх?				
	- Тухайн үйл явдалтай холбоотой суурь мэдээлэл байгаа эсэх?				

1. Аюулын үнэлгээ					
Биологийн хүчин зүйл	- Лабораторийн шинжилгээгээр баталгаажуулсан уу?				
	- Генотипын төрөл? Нутагшмал, өмнө нь тодорхойлогдож байсан эсэх?				
	- Үүсгэгчийн хоруу чанар өндөр үү?				
Эмнэлзүйн хүчин зүйл	- Эмнэлзүйн шинж тэмдэг тодорхой юу?				
	- Эмнэлзүйн явц, хүндрэлийн зэрэг?				
	- Нас баралтын түвшин өндөр үү?				
	- Нууц хугацаа урт уу?				
	- Ижил шинж тэмдэг бүхий өвчлөл, нас баралтын тохиолдол мөн үү?				
1. Өртөлтийн үнэлгээ					
Дамжуулагчийн хүчин зүйл	- Дамжуулагчийн тархалт				
	- Улиралчлал				
	- Дамжуулагчид чиглэсэн өвөрмөц арга хэмжээ бий юу? Мэрэгчгүйтгэл, шимэгчгүйтгэл гэх мэт....				
Эзэн биеийн хүчин зүйл	- Тухайн үйл явдалд өртсөн хүний тоо тодорхой юу?				
	- Хүнээс хүнд дамжин тархах эрсдэлтэй юу?				
	- Тухайн орон нутгийн хүн ам, мал амьтад вакцинд хамрагдсан уу?				
2. Нөхцөл байдлын үнэлгээ					
Нийгэм эдийн засгийн хүчин зүйл	- Тухайн орон нутгийн алслагдсан уу?				
	- Харилцаа холбоо				
	- Тухайн орон нутгийн хил хязгаараас давах боломжтой юу?				

	- Урьд нь тухайн газарт ижил төрлийн үйл явдал бүртгэгдэж байсан уу?				
	- Өртсөн хүмүүс эрүүл мэндийн байгууллагад яаралтай хандах боломжтой юу?				
	- Оношилгоо, эмчилгээ, хариу арга хэмжээний зардал өндөр үү?				
	- Олон нийтийн анхаарлыг татаж, түгшүүр төрүүлэх эрсдэлтэй юу?				
	- Хариу арга хэмжээ авах орон нутгийн чадавх нөөц хүрэлцээтэй юу?				
	- Хариу арга хэмжээнд нэмэлт хүч шаардлагатай юу?				
Экологийн хүчин зүйл	- Байгаль орчинд тархаж, сөрөг нөлөө үзүүлэх үү?				
	- Ус хөрсөнд хадгалагдаж цаашид хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх боломжтой юу?				
Соёл, ёс заншил, уламжлалын хүчин зүйл	- Тухайн орон нутаг/үндэстний соёл, ёс заншил, уламжлалын онцлог нөлөөлөх үү?				

Алхам 2. Эрсдэлийн түвшинг тодорхойлох

Аюул занал, аюулд өртөх, нөхцөл байдлын үнэлгээнд үндэслэн үйл явдлын үр дагавар (Хүснэгт 2)-ыг тооцоолно.

Хүснэгт 3. Үйл явдлын үр дагаврын ангилал, тодорхойлолт

Түвшин	Үр дагавар
Бага	– Цөөн тооны эсвэл эрсдэлт бүлгийн хүн амд бага зэрэг нөлөөлсөн
	– Хэвийн үйл ажиллагаа болон ажил үйлчилгээ бага зэрэг тасалдсан
	– Бага хэмжээний нэмэлт хариу арга хэмжээний нөөц шаардлагатай
	– Шийдвэр гаргагчид болон оролцогч талуудын үйл ажиллагаанд

	хэрэгцээтэй нэмэлт зардал бага зэрэг нэмэгдсэн
Дунд	– Хүн амын нэлээд хэсэг эсвэл эрсдэлт бүлгийн хүн амд дунд зэргийн нөлөө үзүүлсэн – Хэвийн үйл ажиллагаа болон ажил үйлчилгээнд дунд зэрэгтасалдсан – Зарим нэмэлт хариу арга хэмжээг зохион байгуулах шаардлагатай ба тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд нөөц шаардлагатай болсон – Шийдвэр гаргагчид болон оролцогч талуудын үйл ажиллагаанд хэрэгцээтэй нэмэлт зардал дундаж хэмжээнд нэмэгдсэн
Өндөр	– Цөөн тооны эсвэл эрсдэлт бүлгийн хүн амд гүнзгий нөлөө үзүүлсэн – Хэвийн үйл ажиллагаа болон ажил үйлчилгээнд гүн тасалдалт гарсан – Олон тооны нэмэлт хариу арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай ба тэдгээрийн заримыг хэрэгжүүлэхэд бодитой нөөц шаардлагатай – Шийдвэр гаргагчид, сонирхлын бүлгийн үйл ажиллагаанд хэрэгцээтэй нэмэлт зардал илэрхий нэмэгдсэн
Маш өндөр	– Ихээхэн хэмжээний эсвэл эрсдэлт бүлгийн хүн амд ноцтой нөлөө үзүүлсэн – Хэвийн үйл ажиллагаа болон ажил үйлчилгээнд ноцтой тасалдалт гарсан – Нэмэлт хариу арга хэмжээ шаардлагатай ба тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд ихэнхэд нь бодитой нөөц зайлшгүй шаардлагатай – Шийдвэр гаргагчид болон оролцогч талуудыг ажиллагаанд хэрэгцээтэй нэмэлт зардал их хэмжээгээр нэмэгдсэн

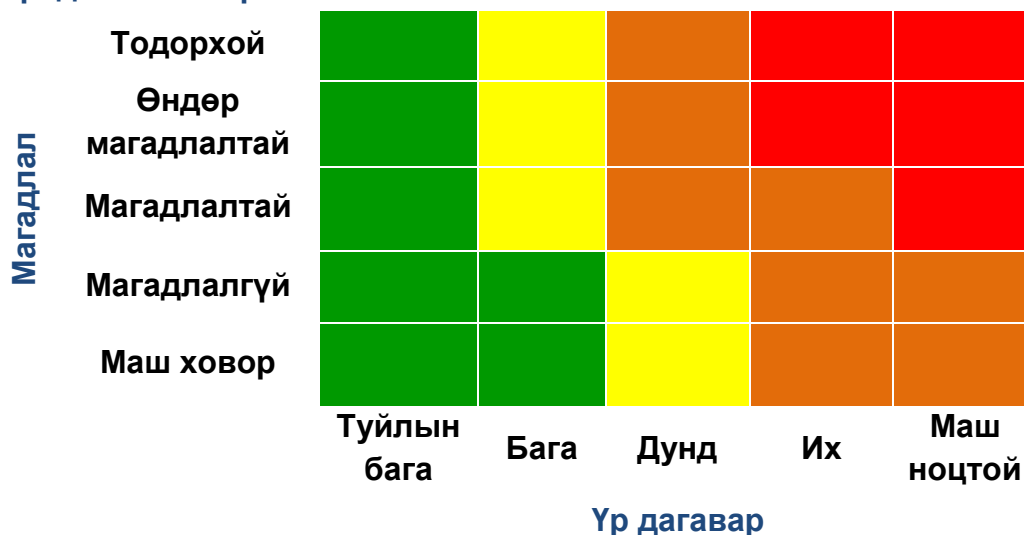
Үйл явдлын үр дагавар, магадлалыг холбон Хүснэгт 3-т заасны дагуу олонхын саналд үндэслэн эрсдэлийн матриц (Зураг 1)-ыг бөглөн, эрсдэлийн түвшинг тодорхойлно. Тухайн үйл явдлын цар хүрээ, цаашид тархах эрсдэлээс хамаарч эрсдэлийн үнэлгээний дүнг дахин нягтлан хэлэлцэж, эрсдэлийн түвшинг уян хатан тогтоож болно.

Хүснэгт 3. Магадлалын түвшингийн ангилал, тодорхойлолт

Түвшин	Тодорхойлолт	Магадлал
Тодорхой	Ихэнх нөхцөлд тохиолдно	95% ба түүнээс их
Өндөр магадлалтай	Ихэнх нөхцөлд тохиолдох магадлалтай	70% - 90%
Магадлалтай	Заримдаа тохиолдно	30% - 69%
Магадлалгүй	Заримдаа тохиолдож болзошгүй	5% - 29%

Маш ховор	Маш ховор нөхцөлд тохиолдож магадгүй	5% ба түүнээс бага
-----------	--------------------------------------	--------------------

Зураг 1. Эрсдэлийн матрикс

Эрсдэлийн түвшинд тохирсон хариу арга хэмжээний чиглэл

	Эрсдэлийн түвшин	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ
	Бага эрсдэлтэй	- Тайван цагийн горимоор холбогдох тушаал зааврын дагуу ажиллана.
	Дунд зэргийн эрсдэлтэй	- Тухайн орон нутаг, нийслэлийн мэргэжлийн байгууллагууд идэвхижнэ - Мэргэжлийн төв байгууллагад эрсдэлийн үнэлгээг хамтран хийнэ. - Төрийн захиргааны төв байгууллагуудад мэдээлнэ
	Өндөр эрсдэлтэй	- Мэргэжлийн төв байгууллага идэвхжлийн горимд шилжинэ. - Төрийн захиргааны төв байгууллагад мэдээлж, удирдлага арга зүйгээр хангаж ажиллана. - Олон нийтэд чиглэсэн хяналтын арга хэмжээг авч эхлэх
	Маш өндөр эрсдэлтэй	- Төрийн захиргааны төв байгууллагууд /Улсын онцгой комисс идэвхижлийн горимд шилжинэ. - Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөл, Олон улсын байгууллагад мэдээлнэ. - Голомт/эх үүсвэрийг цомхотгоход чиглэсэн бүхий л арга хэмжээг авна.

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

БОАЖЯ	Байгал орчин, яялал жуулчлалын яам
БСШУСЯ	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам
БХЯ	Батлан хамгаалах яам
БХБЯ	Барилга, хот байгуулалтын яам
ГЕГ	Гаалийн ерөнхий газар
ГТЛ	Гаалийн төв лаборатори
ГХЯ	Гадаад харилцааны яам
ЗӨСҮТ	Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төв
ЗТХЯ	Зам, тээврийн хөгжлийн яам
ИНЕГ	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар
МХЕГ	Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар
МЭҮГ	Мал Эмнэлэг, Үржлийн Газар
НЗБ	Нутгийн захиргааны байгууллага
НЭМҮТ	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ОБЕГ	Онцгой байдлын ерөнхий газар
ОУЭМД	Олон улсын эрүүл мэндийн дүрэм
СЯ	Сангийн яам
ТЕГ	Тагнуулын ерөнхий газар
УМЭАЦТЛ	Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лаборатори
УОК	Улсын онцгой комисс
УЦУОШГ	Ус, цаг уур, орчны шинжилгээний газар
ХЗДХЯ	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
ХӨСҮТ	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв
ХХААХҮЯ	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам
ХХЕГ	Хил хамгаалах ерөнхий газар
ЦЕГ	Цагдаагийн ерөнхий газар
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭХЯ	Эрчим хүчний яам